

Medische beeldvorming hij lage rugpijn in kaart gebracht

Wat voor behandeling van het spijtoese "De lage rug pijn-klachten" heeft het meest effect? Volgens de Nieuw-Engelse wetenschappelijke literatuur is de meest effectieve behandeling bij lage rugpijn fysiotherapie.

De klassieke radiografie van de lage rug werd in 2004 in België bijna 400.000 keer uitgevoerd en kostte in totaal 15 miljoen euro aan de ziekteverzekering.

De behoeften van een 90% de behoeften voorschrijven van de ambulante uitgeverde radiografie van de lumbale wervelkolom. De orthopedisten volgen op de tweede plaats met 10% van de voorschrijven. De derde en vierde plaats worden ingenomen door de neurologen (8%) en de fysiotherapeuten (4,4%).

Orthopedisten voorschrijven

In de verband is het interessant om de resultaten van de studie van een beperkte interdisciplinaire studie waarin drie groepen voorschrijvers werden behandeld: huisartsen, orthopedisten en neurochirurgen.

Hieruit blijkt dat een grote groep artsen mist een radiografie van de lumbale wervelkolom voorschrijven, namelijk 67% van de huisartsen en 30% van de orthopedisten en de neurochirurgen. Bovendien is een kleine groep artsen - 10% van elke groep - verantwoordelijk voor meer dan de helft van de aanvragen voor RX lumbale wervelkolom. Deze cijfers illustreren de grote variatie in voorschrijfgedrag en de schijnbare overconsumptie door bepaalde artsen.

Orthopedisten voorschrijven

In 2004 kregen 107.714 leden van het sociaalrecht ziekenfonds (inkl. algemene regeling) een ambulante uitgeverde RX van de lumbale wervelkolom. Vanaf de leeftijd van 40 jaar werden er meer radiografen uitgevoerd bij vrouwen dan bij mannen. Bijna 60% van de radiografen vrede plaats bij vrouwen. De verdeling volgens leeftijdscategorieën is

van dit de meeste radiografen werden uitgevoerd bij patiënten van 40 tot en met 70 jaar (57%). De categorieën 20-39 jaar en 60-79 jaar nemen elk een kwart van de radiografen voor hun rekening. De meeste patiënten (94%) krijgen slechts één

ambulante uitgeverde radiografie van de lage rug in de loop van 2004. Een op veertig mannen krijgen twee dezelfde radiografen in 2004 (4,7%). Tien keer wordt slechts bij 1,2% van de patiënten drie of meer dezelfde onderzoeken uitgevoerd.

Tabel 1. Welke bijkomende medische beeldvorming van de wervelkolom krijgen patiënten in de 4 maanden na de eerste ambulante uitgeverde RX lage rug? Volgens leeftijd. (Sec. Mat. 2004)

Type onderzoek	0 - 19 j	20 - 39 j	40 - 59 j	60 - 79 j	>80 j	Totaal
RX lumbale wervelkolom	5,9%	3,0%	6,4%	6,0%	5,0%	5,0%
RX lumbale wervelkolom	0,9%	0,8%	1,9%	2,1%	1,7%	1,4%
CT	6,0%	21,6%	23,2%	16,6%	13,6%	20,2%
NMR	2,3%	7,1%	6,9%	6,3%	2,7%	6,9%
CT en NMR	0,4%	2,3%	2,7%	2,1%	1,0%	2,2%

Tabel 2. Welke behandeling krijgen patiënten in de 12 maanden na de eerste ambulante uitgeverde RX lumbale wervelkolom? Volgens leeftijd. (Sec. Mat. 2004)

Type therapie	0 - 19 j	20 - 39 j	40 - 59 j	60 - 79 j	>80 j	Totaal
keuze voor fysio	22,2%	40,4%	35,4%	60,0%	66,3%	46,7%
chirurgie lumbale wervelkolom	0,5%	2,4%	2,7%	1,6%	0,5%	2,1%
epidurale infiltraties	0,9%	4,3%	4,4%	7,9%	3,7%	5,9%
musculosculaire of pomp	0,0%	0,1%	0,7%	0,0%	0,0%	0,1%

Orthopedisten voorschrijven

Het langstduurende karakter van de ziekteverschijnselen laat ons toe na te gaan welke behandelingssoorten en onderzoeken patiënten krijgen na een radiografie.

Tabel 1 geeft weer welke bijkomende onderzoeken voor leden kregen in de vier maanden na de RX van de lage rug.

Bijna 60% van de patiënten krijgen nogmaals dezelfde onderzoek, 1,4% van de patiënten krijgt een radiografie van de lumbale wervelkolom tijdens een verblijf in het ziekenhuis, een vijfde van de patiënten ondergaat een CT wervelkolom en 7% tenzij heeft een NMR wervelkolom nodig. Slechts 2,2% van de patiënten krijgt zowel een CT als een NMR van de wervelkolom.

In **tabel 2** zien we dat bijna de helft van de patiënten fysiotherapie of fysiotherapie nodig

heeft in het jaar na de radiografie. Slechts 2% van de patiënten ondergaat chirurgie; bij 4% werden mogelijk epidurale infiltraties uitgevoerd, slechts 0,1% van de patiënten kreeg een musculosculaire of pomp ingeplant.

De goedkeurende voorschrijverssoorten zijn te zien te vinden in het staalrapport op www.socmat.be, de website van de sociaalrechtelijke mutualiteiten.

Wat de innovatieve therapie betreft, moeten de gegevens met voorzichtigheid worden geïnterpreteerd. De gegevens zijn meestal onvolledig in de tijd omdat we op het moment van de analyse nog niet voor alle patiënten over gegevens van 12 maanden later beschikken.

Anderzijds beweren pijnspecialisten dat het aantal gefactoreerde morbiditeitscodes 201272 en 202207¹¹ - als indicatie van therapeutische epidurale infiltraties - absoluut niet strookt met het werkelijk aantal.

Tabel 3. Aantal patiënten met één ambulante uitgeverde RX lumbale wervelkolom in 2004, zonder bijkomende medische beeldvorming in de periode van 1 maand voor tot 4 maanden na deze RX lage rug. Volgens leeftijd. (Sec. Mat. 2004)

	0 - 19 j	20 - 39 j	40 - 59 j	60 - 79 j	>80 j	Totaal
geen CT of NMR wervelkolom	61,9%	72,6%	69,6%	75,9%	64,1%	74,1%

Tabel 4. Aantal patiënten met één ambulante uitgeverde RX lumbale wervelkolom in 2004, zonder bijkomende medische beeldvorming in de periode van 1 maand voor tot 4 maanden na deze RX lage rug. Variëert dit naargelang de voorschrijver? (Sec. Mat. 2004)

	alg. arts	ortho-pedit	neuro-oloog	fysio-therapeut	inter-mist	andere
geen CT of NMR wervelkolom	76,9%	66,5%	77,0%	65,3%	77,8%	70,6%

Orthopedisten voorschrijven

Daarnaast is het interessant om na te gaan hoeveel patiënten met een radiografie lumbale wervelkolom geen bijkomende medische beeldvorming van de wervelkolom nodig hebben.

Tabel 3 laat zien dat bijna driekwart van de patiënten die in 2004 een ambulante radiografie van de lumbale wervelkolom kregen, geen bijkomende CT of NMR wervelkolom nodig hebben in de periode van een maand voor tot vier maanden na de RX lumbale wervelkolom. Dit percentage is het laagst bij de jongeren: 62% bij de 0- tot 19-jarigen en het laagst bij de groep 40-59 jaar.

In **tabel 4** gaan we na of dit percentage varieert, zonder bijkomende medische beeldvorming, variëert naargelang de voorschrijver van de eerste RX lumbale wervelkolom. Blijft dit in geval van huisartsen, neurologen en orthopedisten 77% van de patiënten geen CT of NMR wervelkolom nodig hadden na een RX lumbale wervelkolom. Bij de orthopedisten en fysiotherapeuten is dit ongeveer 66%.

Op het symposium van huisartsen "De lage rug, beter behandelen" werd duidelijk gemaakt dat de meeste patiënten met lage rugpijn zonder alarmverschijnselen geen beeldvorming nodig hebben. Op basis van onze cijfers moeten we echter concluderen dat artsen, maar ook patiënten, nog steeds veel te vaak een röntgen nemen tot de klassieke radiografie. Het zal misal vergen van de artsen en verzoeken van de patiënten in hun arts om deze procedures te veranderen.

Op de site van het RIZIV vindt je nuttige informatie over dit onderwerp in de Richtlijnen voor verwijzing naar beeldvormende onderzoek van het Gezelschap Radiologen.

Dr. Katrijn De Guchteneer

Defin

www.socmat.be
www.riziv.be

¹¹ De gegevens voor factoren "De lage rug pijn-klachten".

¹² De gegevens voor factoren "De lage rug pijn-klachten".

¹³ De gegevens voor factoren "De lage rug pijn-klachten".